

Azken urteotan, ikasleen **euskararen erabilerak eta kalitateak berriz ere lehentasuna** hartu dute ikastetxeetatik datozkigun prestakuntza eta aholkularitza eskaeretan. Kanpo ebaluazio probek (ISEI-IVEI, 2018; Martínez de Luna & Suberbiola, 2018) zein irakasle eta familien hautemateek erakusten dute euskararen ikaskuntzaren eta erabileraren garapenean geldialdi aro bat bizi dugula eta ikasle askok ez duela hasierako errendimendu-maila gainditzten euskarari dagokionez. Kezka horri erantzuteko, gogoeta garrantzitsua da zer trataera emango zaien ikastetxeetan ikastetxeko hizkuntzei eta nola berri-tuko diren hizkuntza ikasteko eta irakasteko prozesuak; alegia, nola garatu eta eraldatuko diren eremu instituzionala eta eremu pedagogikoa.

Euskararen ikaskuntzan eta irakaskuntzan eragiteko asmoz, hainbat esperientzian ari gara lanean, sare guztiekin eta EAEko zein Nafarroako ikastetxeekin. Artikulu honetara, esperientzia horietako bat ekarri dugu, Ikastolen Elkartearekin (EHI) gauzatzen ari garena. 2017-2018 ikasturtean, proposamena jaso genuen EHItik, ikastolek eta HUHEZIk elkarrekin gogoeta egiteko ikasleen euskararen erabileran eta kalitatean nola eragin daitekeen. Ikastoletako Hizkuntza Proiektua (HIZPRO) berrikustea eta erronka berrietara egokitzea zen xede nagusia. Bi erakundeen esperientzian oinarrituta, eta lankidetzaz helburu, prozesu bat abian jarri genuen, lehentasunak identifikatzeko, eta 15 ikastolako HIZPRO teknikariekin batera, hausnarketa eta esperientziazio kolektibo bati ekin genion, egoeran eragiteko asmoz.

Bide hori egiteko, **prestatuntza gogoetatsuan oinarritutako prozesu bat** jarri dugu abian. Prestakuntza gogoetatsu horrek, euskararen erabileran eta kalitatean eragiteko, **gelako elkarrekintza didaktikoa dakar erdigunera**, eta bi helburu nagusi lortu nahi ditu: batetik, ikastola horietako HIZPRO teknikariak prestatzaile gisa ahalduntzea euren ikastoletan euskararen erabileran eta kalitatean eragiteko; bestetik, elkarrekin gogoetarako espazio misto bat sortzea (unibertsitatea eta eskola) euskararen erabileran eta kalitatean eragiteko alderdietan jakintza berria sortzeko.

Ikasleen hizkuntza erabileran eta kalitatean eragin nahi duen prozesua izanik, **arnas luzeko prozesu gisa** ulertzen dugu proiektua. Izan ere, ikastetxeko kulturaren eta taldearen ezaugarriak, erritmoak, giroa, praktikak, ezagutzak eta abar partekatzeak,

IKASLEEN HIZKUNTZA ERABILERAN ETA KALITATEAN ERAGITEKO ELKARREKINTZA DIDAKTIKOA ARDATZ

► KARMELE PEREZ LIZARRALDE, ENERITZ GARRO LARRAÑAGA

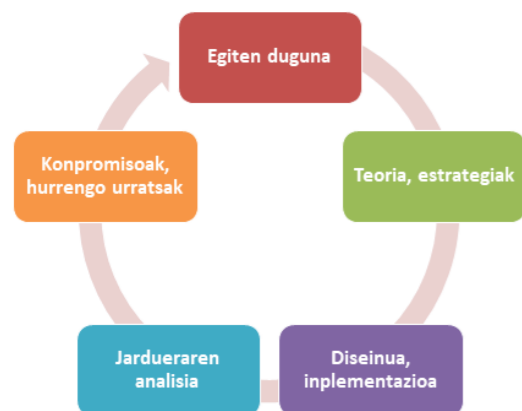
ETA IDURRE ALONSO AMEZUA

Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

aztertze eta adosteko prozesuek bere denbora behar dute. Preskripzio eta errezetatik harago, balioa ematen diegu hala irakasleen ezagutza praktikoa eta lankideen begirada bateratuari, nola hobekuntza proposamenak gelaratzeari eta horien azterketa sistematikoa egiteari.

Prestakuntza honek bi planotan egiten du lan eta bi planotan sustatzen du hausnarketa-prozesua. Batetik, EHko zein ikastoletako HIZPRO teknikariek unibertsitateak zuzenean egiten duen prozesua dago, eta, bestetik, ondoren HIZPRO teknikari bakoitzak bere ikastolan sustatzen duen prozesua. Katean antolatutako prozesua da, beraz. Prestakuntzaren ikuspegia praktikoa da, testuinguru errealean, jardueretan eta gertatzen diren elkarrekintzetan kokatua. Programa irekia eta malgua da, praktikatik teoriarako eta teoriatik praktikarako bideak probatzen dituena. Horretarako, irakaslearen jardueraren azterketan jarri da indarra, eta hortik atera da zer erronka dauden eta zer teoria behar diren. Irakasleak, beren eta besteen jarduna behatu ahala, joaten dira zedarrizten edukiak, joaten dira gogoeta kokatuak egiten eta erabakiak hartzen, joaten dira hobetzekoak proposatzen... prestatzaileak ez ditu alde aurretik zehazten.

Prestakuntza ibilbidea praktikan eragiteko gogoeta prozesu gisa ulertzen dugu, beraz, eta prozesu ziklikoan antolatzen da. Ziklo horren eraikuntzan, inspiratzaile gertatu zaizkigu Korthagenen (2001) zein Esteve eta Carandellen (2009) proposamenak, eta horien haritik eraiki dugu gure eredu 2006. urteaz geroztik. **Ibilbidea bost urrats nagusik osatzen dute:**

Irudia: Gogoeta prozesuaren urratsak.

Lehen urratsa: ikastetxeak prestakuntza gaiarekiko duen egoeraren diagnostikoa. Irakasleak egiten duenetik abiatzen da. Egiten dena jasotzeko tresna nagusi gisa irakaslearen egunerokoa erabili dugu (Perez-Lizarralde, Azpeitia & Alonso, 2015), eta hori da HIZPRO teknikariek lehen urrats gisa egin dutena: hautatutako geletako irakaslearen egunerokoak jaso eta ikastola bakoitzaren praktikaren argazkia egin dute, eta, ondoren, lankideei eskaini diete diagnostiko hori, hasierako hausnarketa gisa. Egunerokoek erakutsi dute irakasleek elkarrekintza didaktikoaren izaeraz gogoeta egiteko beharra, hala nola elkarrekintza didaktiko hori aberasteko estrategiak behar dituztela.

Bigarren urratsa: gelan egiten den praktikaren eta teoriaren arteko lehen kontrastea. Kontraste teorikoa baliagarria izan da ulertzeko zer den elkarrekintza didaktikoa, nola ezaugarritu ahal den eta zer irizpide eta estrategia erabili ahal diren gelako elkarrekintza diseinatzeko. Teoria horrek lagundu die irakasleei aztertzen egiten dutena eta erabakitzen zer eta nola egin edo aldatu nahi duten.

Ikuspuntu teorikoa lantzerakoan, ezin dugu ahaztu euskarazko hezkuntzan ari diren ikasle askorentzat D eredu murgiltze programa dela. Horrek eragina dauka irakaslearen lanean. Izan ere, edukiari dagozkion alderdiak ez ezik, hizkuntzari dagozkion alderdiak ere planifikatu eta kontuan hartu beharko ditu (Snow, Met & Genesee, 1989), gelan hizkuntza «erabiltzea» ez baita nahikoa ikaslearen hizkuntza gaitasuna garatzeko (Cummins, 2000; Genesee, 2004). Hizkuntzaren erabilera eta kalitatea garatzeko, erdiguneko jardun eremua dugu, horrenbestez, gelako elkarrekintza didaktikoa. Ez da bitarteko soil, ikaste objektu ere bada (Canale & Swain, 1980), eta, objektu moduan landu ahal izateko, ezinbesteko zaigu elkarrekintza ezaugarritzea. Egindako prestakuntza prozesuaren harira, ezaugarritze hori egiteko hainbat alderditan jarri dugu arreta:

- Elkarrekintza fenomeno konplexua da, eta garrantzitsua da konplexutasun horren kontzientzia izatea. Nonnonek (1999) proposatzen du elkarrekintzan hiru dimentsio daudela elkarreaginean —dimentsio soziala, dimentsio kognitiboa eta dimentsio linguistikoa—, eta guztiak landu behar direla sistematikoki eta modu artikulatuan gelako hainbat testuingurutan, baita hiru dimentsio horiekin lotuta dagoen entzutearen dimentsioa ere (Nonnon, 2004).

- Elkarrekintza artikulatu hori oso lotuta dago irakaskuntza dialogikoaren ikuspegiarekin (Esteve, 2009). Izan ere, ikasteko eta irakasteko prozesuan, nor bere esperientzia eta ezagutzen ondaretik abiatzen da, eta, gelako elkarrekintzaren bidez, ikasle zein irakasleek askotariko esperientziak, bizipenak, usteak, sinesmenak eta ezagutzak partekatzen dituzte, konparatzen dituzte, eztabaidatu eta adosten dituzte, eta ezagutza berria eraikitzen dute.

- Gaitasun komunikatiboa hizkuntzakoak ez diren arloetan ere garatzen da, ikasleak edukiarekin batera ikasi behar dituelako arloak berezko dituen esamoldeak eta modu integratuan erabili behar dituelako arlo bakoitzeko egoera eta problemak ebazteko (Heziberri 2020). Ikaskuntza horri bereziki laguntzen diote argudiaketak eta azalpenak (Schwartz, 2009), horiek laguntzen baitute ezagutza eraikitzen eta norberaren ikuspuntua zein ikuspuntu alternatiboak aztertzen eta ebaluatzen. Horretarako, irakasleak benetako komunikazioa sustatu behar du, komunikazio erreala sustatu behar ditu ikaslearen pentsamendua azalertzeko galdera esanguratsuak eginez eta prozesuari garrantzia emanez.

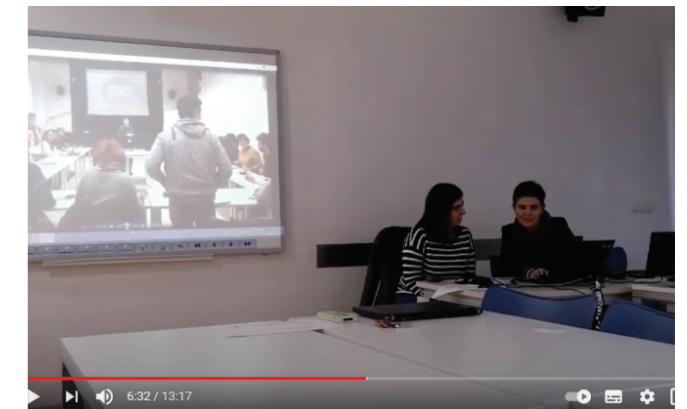
- Elkarrekintza diseinatu egin behar da. Diseinu hori egiteko, Galarragak (2018) bost alderdiri erreparatzeko proposamena egiten du: inguramenduari, harreman motei eta gelako giroari, ikaslearen parte-hartzeari eta haien hitz-hartzeen nolakotasunari, galdera-erantzunen nolakotasunari eta ikaslearen diskurtsoa garatzen laguntzeko estrategiei.

- Erabilera eta kalitatea nola ulertzen den irakaslearen artean hausnartu eta adostea garrantzitsua da. Izan ere, kalitatea zuzentasuna baino gehiago da, eta kalitate hori ebaluatzeke ez dago modu bakarra, alegia, desberdina izango da testuinguruaren, ikaslearen ezaugarrien, erabiltzeko aukeren eta helburuen arabera.

- Irakaslea gako da gela barruko dinamiketan. Badakigu irakaslea ez dela erabileran eta kalitatean eragiteko gako bakarra, baina gela barruan gako garrantzitsua da: berak sortu, bideratu eta eragin behar du elkarrekintza, berak sortzen du testuingurua eta jartzen ditu tresnak, berak bidera dezake egoera ikaslea gako izan dadin. Ez da irakasle bakarraren kontua; klaustro mailan ikuspegi bateratua eta kontzientzia egon behar da guztion erantzukizuna dela euskararen erabileran

eta kalitatean eragitea. Kultura komuna sortzeko dago, inoiz ez delako horretaz kolektiboan eztabaidatu: gelan elkarrekin sartu, irakaslea ahaldundu eta irizpide partekatuak adostu behar dira, jakiteko nolako egoerak diren emankor eta nolako egoerak baimendu behar dituen, eta jakiteko, halaber, nola jokatu ikaslearen erantzunen, jarreraren eta berbaldien aurrean (ikaslea irakasleari gaztelaniaz zuzentzen zaionean, adibidez). Koherentziak lantzeko beharra azaleratu du prozesuak.

Hirugarren urratsa: teoria eta estrategia horiek lagun izanda praktika berria diseinatzea eta gelaratzea. Diseinu hori egiteko txantilo bat sortu da, elkarrekintzaren irizpideak eta praktikarako estrategiak eskaintzen dituena, irakasle bakoitzak bere gelako jarduerari elkarrekintza gehitzeko. Irakasle batzuek gelaratzeko hori grabatu egin dute, eta, ondoren, egindako praktikaren gaineko azterketa egin dute.

Argazkia: gelaratzearen autokonfrontazioa.

Laugarren urratsa: jardueraren azterketa. Urrats honek irakaslea aurrez aurre jarri du bere praktika grabatuaren aurrean bere praktika aztertzen autokonfrontazio elkarrizketen bidez (Clot, 1999), betiere prestatzailea edota lankideak lagun dituela (Garro, Ipiña & Ozaeta, 2018). Urrats garrantzitsua da prestakuntza eta eraldaketa prozesuan. Jardueraren azterketaren helburua ez da jarduerari hori ebaluatzea; aitzitik, helburua zera da: irakasleak bere praktika ulertzea, bere praktikaren kontzientzia hartzea, ondoren lankideekin batera kontzientzia kolektiboa eraikitzeko. Egoera horretan, autokonfrontazio-erraztailearen ardurak da jarrera ebaluatzailea saihestea, egoerari aurre egiten laguntzea eta irakaslearen arteko giro lasaia sustatzea.

Bosgarren urratsa: jorratutako gaiarekiko konpromisoak. Kasu honetan, lehen zikloa borobiltzeko, **konpromiso horiek dekalogo forma hartu dute.** Zehazki, hau da sortutako dokumentua: «Erabileran eta kalitatean eragiteko irizpideen dekalogo». Bertan jaso dira elkarrekintzaren inguruan irakasleek lehenetsitako printzipioak, eta printzipio horiek eratorri dira marko teorikoak emandako irizpideetatik, irakasleen praktikaz egindako azterketetatik eta prozesuan zehar HIZPRO teknikariekin egindako bestelako dinamika eta hausnarketetatik.

Horrenbestez, aipatutako markoak eta egindako hausnarketek eraman gaituzte ondoren dakargun dekalogora, zeinak borobiltzen baitu prozesuko lehen ikasturtean egindako prozesua:

ERABILERAN ETA KALITATEAN ERAGITEKO ELKARREREKINTZA IRIZPIDEEN DEKALOGOA

1. Gelan hizkuntza erabiltzea ez da nahikoa ikasleen hizkuntza gaitasuna garatzeko. Horretarako, irakasleok **intenzionalitate argia** izan behar dugu, eta baldintza egokiak eskaini behar dizkiegu ikasleei.

- **Diskurtso kolaboratiboa sustatu behar dugu gelan**, zeinetan partaide guztiok hartuko baitugu parte.
- **Elkarrekintza landu** egin behar da, bitarteko zein objektu gisa.
- **Elkarrekintza egoera emankorrak** diseinatu behar ditugu gelan.

2. Elkarrekintzaren diseinua modu sistematikoan egin behar da **elkarrekintza emankorrak** sustatzeko.

Irakasle eta ikasleen arteko elkarrekintzan kontuan izan eta prestatu alderdi hauek:

- **Inguramendua:** denbora, espazioaren antolaketa, materiala, helburuak, ikasleen aurrezagutzak, ikasleen ezaugarriak...
- **Harreman mota:** giroa sortu eta zaindu; konplizitate eta elkartasun estrategien bidez, sustatu talde izaera, esperientzia komunak, enpatia, negoziazioa eta erabakiak.
- **Parte-hartzea:** ikasleen berbaldiaren kantitatea eta kalitatea aintzat hartu eta horiek kudeatzeko modu ezberdinak erabili (batzuetan denek parte hartzea da garrantzitsua, baina beste batzuetan

ikasle batzuek berbaldiak sakontzeko aukerak eskaini).

- **Diskurtsoak sakontzeko estrategiak:** irakasleok arakatu eta haritik tiratu egin behar dugu ikasleen pentsamendua eta diskurtsoa garatzen laguntzeko, hartu-eman luzeak sustatzeko.

- **Galderak eta ebaluazioa:** mota askotako galderak egin behar ditugu (totalak, partzialak, erretorikoak, irekiak...); galderak onak izango dira egoeraren arabera, aurrez diseinatutakoak zein unean-unean sortutakoak. Estrategia ezberdinak konbinatzea komeniko da, batzuetan galdera gutxi eta erantzun luzeak izatea. Garrantzitsua da ebaluazioa ere: zalantzan betiko eskema (IRE).

3. **Elkarrekintza fenomeno konplexua** da, dimentsio anitzekoa: a) **Dimentsio sozialak** gela uler-tzen du toki sozial moduan, non harremanak eta identitateak eraikitzen diren. Lotzen da araukin, erantzukizunak hartzearekin, integrazioarekin, autoafirmazioarekin; b) **Dimentsio kognitiboak** aurrerapen kontzeptualari laguntzen dio; c) **Dimentsio linguistikoa** lotuta dago hizkuntza-kompetentzia zehatzak eskuratzearekin. Horiek guztiak kontuan hartuta diseinatuko da elkarrekintza. Dimentsio bakoitzari dagozkion alderdiak izango dira kontuan:

● Dimentsio sozialean

a. Hainbat alderdi pentsatu behar ditugu: gelaren kudeaketa, rolen banaketa, ikasleen hitzaren estatusa, taldeen funtzionamendua, kultur ereduak eta hitz-trukean transmititzen diren balioak.

b. **Estrategia hauek** erabili ahal ditugu: ikasleen diskurtsoari sostengu emozionala ematea, hitz egiteko denbora ematea, hitz-txandak kudeatzea, ikasleen ezaugarriak kontuan hartzea, hizlarien rola erregulatzea, entzulearen rola erregulatzea...

● Dimentsio kognitiboan

a. Operazio kognitiboak egiteko, **portaera diskurtsibo hauek** sustatu behar ditugu: definitu, hitzen zentzua negoziatu, eztabaidatu, hipotesiak garatu, justifikatu...

b. **Estrategia hauek** erabili ahal ditugu: ulermena bermatzea, erronka kognitiboak proposatzea, edukien eredia ematea/emanaraztea, azalpenak ematea/emanaraztea, zalantzan jartzea/jarraraztea, kausazko arrazoiak ematea/emanaraztea, hipotesiak egitea/eginaraztea, galderak egitea/

eginaraztea, esandakoak idatziz jasotzea/jasotzea, edukiak birformulatzea/birformularaztea, edukiak errepikatzea/errepikaraztea, esandakoak laburtzea/laburraztea...

● Dimentsio linguistikoan

a. Lotuta dago gogoeta metalinguistikoarekin eta hizkuntza bakoitzaren ezaugarri zehatzekin.

b. **Estrategia hauek** erabili ahal ditugu: keinuekin lagundu gure berbaldiari, zuzendu, hitzaren hasiera eman, forma-ereduak eman, pistak eman, esandakoa berrartu eta forma osoa.

4. Elkarrekintza lanketa gai bihurtu behar da.

Ikasleen arteko elkarrekintzan, kontuan izan:

- **Entzute aktiboa talde handiko elkarrizketetan:** talde handiko dinamika erabili elkarrekin pentsatzeko eta ezagutzak elkarrekin eraikitzeko, entzute aktiboa lantzeko (elkarri entzun, galdetu, erantzun...), elkarrekintzaren arauak lantzeko... Horretarako bitartekoak: rolak esleitzea, iritzia ematea eta modalizatzea hizkuntza formak lantzea, dinamika egokiak erabiltzea (bi biribilen dinamika...).

- **Talde txikietako elkarrizketak:** talde txikietan jartzea ez da nahikoa, eta rolak banatzea ere beti ez. Rol berria: elkarrekintza-arduraduna.

- Ikasleen arteko **hizketa-mota ezberdinak lantzea** komeni: liskar-hizketa, metatze-hizketa eta hizketa esploratzailea.

5. Kantitateak ez dakar kalitatea, baina **kantitatearik gabe ez dago kalitatearik**. Elkarrekintzak dentsitatearen printzipioari erantzun behar dio. Dentsitatea da askotariko baliabideak (doinuak, lexikoa, formulak...) maiztasunez eta erregulartasunez erabiltzeko aukera.

- Espazioak sortu behar dira lasai jarduteko, mozketarik gabe, zuzenketarik gabe... Geroago bilatuko dira zuzenketak egiteko aukerak (ikasle batzuk izan daitezke hitz egiten dutenak eta beste batzuk oharrak hartzen dituztenak, adibidez).

- Helburua ez da beti hitza demokratizatzea; batzuetan, ikasle gutxiagok hitz egingo dute, baina tarte luzean, diskurtsoa ondo egituratuz (eta irakaslearen lana diskurtso horiek sakontzen eta aberasten laguntzea izango da).

6. Kalitatea «zuntasuna» baino gehiago da, **esparru/eremu desberdinetan euskaraz mugitzeko/**

aritzeko gaitasuna da.

- Euskararen kalitatea ebaluatzeko, hizkuntza erabiltzeko testuinguruari begiratu dakioko: egoera komunikatiboa, hitzaren ezaugarri linguistikoak, egunerokotasunean euskaraz hitz egiteko aukera duen ala ez...

- Testuinguru bakoitzean «kalitatea» ebaluatzeko adierazleak adostu behar dira (kontrol zerrendak, errubrikak...) irakasleen eta irakasle-ikasleen artean, eta testuinguruak eskaini behar dira erregistro eta esateko modu desberdinak erabiltzeko aukera eskaintzeko.

- Kalitatea neurtzerakoan maila desberdinetako alderdiak/geruzak izan behar dira kontuan (erferentzia ona izan daiteke ISDren mailakatzea: egoera komunikatiboari nola erantzuten zaion, egitura orokorra, testuratze baliabideak eta modalizazioa).

7. **Ikasleak arloen eta jakintzaren garapenerako behar duten hizkuntzan trebatu behar dira.** Azalpena eta argudioa pentsamendua eraikitzeko eta azalertzeko genero funtsezkoak dira.

- Arloko irakasleak definitu egin behar du ikasleak arlo horretan aritzeko eta ikasitakoa komunikatzeko zein hizkuntza baliabide behar dituen, eta horiek landu eta ebaluatu.

- Lanketa arlotik bertatik egin daiteke, edota arlo bat baino gehiago inplikatu diziplinarteko proiektuen bidez.

8. Irakasleok kontziente izan behar dugu ikasleak eleaniztunak direla eta hizkuntza guztiekin ez dutela ez atxikimendu maila bera ez erabiltzeko erraztasun bera. Horren aitortzatik abiatuko gara.

- Garrantzitsua da irakasleak enpatiaz jardutea eta alderdi emozionala zaintzea.

- Modu esplizituan landu behar dira hizkuntzekiko jarrera eta kontzientzia soziolinguistikoa («hizkuntza tutoretzak» izan daitezke horretarako aukera bat).

- Euskararentzat espazioak «blindatu» behar dira, eta ikasleekin horren inguruko gogoeta egin.
- Ikasle batzuk «eusliderrak» izan daitezke, euskaltzale boluntarioak, formazioa jasotzen dutenak hizkuntza-lidergoan eta bideraketan.

9. Irakasleok eredu gara —jarreretan, erabileran zein kalitatean—, testuinguru batzuetan, eredu bakar.

- Irakasleak errepertorio zabala eta aberatsa izan behar du, bere euskara maila landu behar du.
- Irakaslearen jarrera ere garrantzitsua da, eskolaz kanpo ere euskaldun izaten jarraitzea, ikasleek eta herriak euskaraz eta euskararekin identifika dezaten.

10. Euskararen erabilera eta kalitatea sustatzeko estrategiak eta erabakiak kolektiboak izan behar dira: irakasleen artekoak eta ikasle-irakasleen artekoak.

- Klaustro mailako irizpideak adostu behar dira: gelan elkarrekin sartu, irakaslea ahaldundu eta irizpide partekatua adostu jakiteko nolako egoerak diren emankor eta nolako egoerak baimendu behar dituen, eta jakiteko, halaber, nola jokatu ikasleen erantzunen, jarreraren eta berbaldien aurrean (ikaslea irakasleari gaztelaniaz zuzentzen zaionean, adibidez).

- Ebaluazio irizpideak adostu behar dira. Aukerak: testu bera ebaluatu, ahozkoa zein idatzizkoa, bakarka eta taldean. Hortik adostu irizpide komunak, ez modu abstraktuan.

hartutako konpromisoa. Hori posible izan da presakuntza gogoetatsuen testuinguruan, zeinetan sustatu eta uztartu baitira gelako praktika, teoria, praktikaren azterketa eta irakasleen arteko lankidetzak eta hausnarketa.

BIBLIOGRAFIA

CANALE, M. & SWAIN, M. (1980). Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics* 1(1).

CLOT, Y. (1999). *La fonction psychologique du travail*. Paris: PUF.

CUMMINS, J. (2000). *Language, Power, and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire*. Multilingual Matters.

ESTEVE, O. & CARANDELL, Z. (2009). La formació permanent del professorat des de la pràctica reflexiva. *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, 49, 47-62.

ESTEVE, O. (2009). La interacción, un proceso que implica conver-sar. *Cuadernos de pedagogía*, (391), 56-59.

GALARRAGA, H. (2018). *Literaturaren ikas-irakaskuntzan aurrera egiteko album ilustratuek eta ikasgelako elkarrekin ezkerak dituzten aukerak*. Doktorego tesia.

GARRO, E., IPIÑA, N. & OZAETA, A. (2018). Elkarrekin irakasle- prestakuntzarako bitarteko: irakasle-bideratzaileen jarduna ezaugarritzen. *Tantak*, 30(2), 99-116.

GENESSE, F. (2004). What do we know about bilingual education for majority language students? In: T. K. Bhatia & W. Ritchie, *Handbook of Bilingualism and Multiculturalism*, 547-576, Malden: Blackwell.

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA ETA KULTURA SAILA (2014). *Heziberri 2020, hezkuntza-eredu pedagogikoaren markoa*.

IRAKAS SISTEMA EBALUATU ETA IKERTZEKO ERAKUNDEA (ISEI-IVEI) (2018). *Ebaluazio Diagnostikoa 2017, txosten exekutiboa oinarritzko hezkuntzaren egoerari buruz (LHko 4. maila-DBHko 2. maila)*. Hemendik jasoa: https://isei-ivei.hezkuntza.net/eu/detalle-informe-ed?p_p_id=KAIIOACContenido_WAR_w24mContenidoWARportlet&_KAIIOACContenido_WAR_w24mContenidoWARportlet_idArticulo=3420696&_KAIIOACContenido_WAR_w24mContenidoWARportlet_idPlantilla=2226984

KORTHAGEN, F. A. J. (2001). *Linking Practice and Theory. The Pedagogy of Realistic Teacher Education*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

MARTINEZ DE LUNA, I. & SUBERBIOLA, P. (2018). *EAEko IKASLEEN EUSKARAREN ERABILERA ESKOLA-GIROAN (2011-2015) ARRUE PROIEKTUA*. Txosten exekutiboa. Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia.

NONNON, E. (1999). L'enseignement de l'oral et les interactions verbales en classe: champs de référence et problématiques: note de synthèse. *Revue Française de Pédagogie*, 129, 87-131.

NONNON, E. (2004). Écouter peut-il être un objectif d'apprentissage. *Le Français aujourd'hui*, 146, 75-84.

PEREZ, K., AZPEITIA, A. & ALONSO, I. (2015). Unibertsitatea eta eskola elkarrekin ahozko hizkuntzaren didaktika lantzen: praktika eta bide berriak eginez. *BAT aldizkaria*, 96, 29-43.

SCHWARZ, B. (2009). Argumentation and learning. In N. Muller Mirza Y A.N. Perret-Clermont, *Argumentation and Education* (91-126). New York: Springer.

SNOW, A., MET, M. & GENESSE, F. (1989). A conceptual framework for the integration of language and content in Second/Foreign language instruction. *TESOL Quarterly*, 23, 201-217.

Dekalogo honen funtzioa izan da HIZPRO teknikari bakoitzak bere ikastolan egindako hausnarketa prozesutik sortutako dekalogoaren kontrastea egitea eta hura osatzeko aukerak eskaintzea. Dekalogoaren helburua zera da irakasleak eramatea praktikan eragiteko hautuak egitera, eta, hautu horiek konpromiso edo irizpide bihurtuta, aurrerantzean irakasle kolektiboaren praktikan eragiteko gelditzea ikastolan. Bide batez, Hizkuntza Proiektuarentzako ekarpena ere bada.

Prozesua ziklikoa denez, lehen bost urratsen zikloa amaituta, bigarren gogoeta zikloari ekin diote ikas-tolek.

Jorratutako markoak eta prozesuan egindako hausnarketek lagundu dute elkarrekin irizpideen bilduma bat egiten, bakoitzak bere ikastetxean erabili ahal duena bertan egindakoaren osagarri edo in-spirazio gisa. Edonola ere, balioa izango du baldin eta irakasleek elkarrekin gaiaz hausnartu badute, are gehiago haien praktika aztertu badute, orduan askoz esanguratsuagoa eta kokatuagoa izango baita

